

Minder bekende Gentse fotografen

NESTOR SCHAFFERS (1826 – 1896)

Opvolger van Edouard Renoz

Françoise Verhoosele

Nestor Schaffers, ‘nestor’ (1) van de Gentse fotografen, werd geboren als Paul Joseph Nicolas Nestor in Luik op 13 maart 1826. Hij was de zoon van Nicolas Antoine, 30 jaar, handelsagent (2), en van Jeannette Bussy, 26 jaar (3). Hij bleef ongehuwd. In zijn jonge jaren was schilderkunst zijn passie. Schaffers studeerde eerst in Antwerpen en in de jaren 1846 tot 1848 aan de Kunstakademie Düsseldorf (4). Daar volgde hij de landschapsklasse van Johann Wilhelm Schirmer (5). Gedurende lange tijd, van 1848 tot 1862 woonde Schaffers in Barbizon, waar hij de bekende schilderschool leerde kennen. Hij reisde ook naar Zwitserland. Na een reeks tegenslagen, waarvan we de aard niet kennen, (6) spitste Nestor Schaffers zich toe op de fotografie.

Vanaf 1862 woonde Schaffers in Gent. Na de dood in 1862 van collega en vriend Edouard Renoz, beschreven in de eerste aflevering van deze reeks, hielp hij diens weduwe in het fotoatelier in de Onderstaat. Hij staat voor die periode evenwel niet vermeld in de ‘Wegwijzers van de stad Gent’. In 1864 startte hij een studio voor fotografie in de Walpoortbrugstraat (7) in Gent. Dat jaar kwamen zijn zuster Adelaïde en zijn jongere broer Ernest hem vervoegen. In 1873 liet Schaffers een nieuw huis bouwen op een braakliggend terrein in de Guinardstraat (8). Daar zette hij zijn fotografenactiviteit vanaf 1875 verder. Hij stierf na een langdurige ziekte op 70-jarige leeftijd in 1896. De Gentse fotografiewereld verloor toen in korte tijd drie vooraanstaande figuren. Twee weken eerder was François Donny, hoogleraar en fotograaf, gestorven en een jaar daarvoor Gustaaf De Vylder die de opleiding fotografie introduceerde in de Nijverheidsschool, bekend als Ecole industrielle, ‘Indus’ of ‘Lindelei’, nu technisch atheneum (KTA) aan de Coupure. Dat was een Europese primeur. De lijkrede van Schaffers maakt gewag van zijn goedheid en vriendelijkheid, en ook van zijn begaafdheid en kunstzinnigheid. Aan zijn opvolger Aelterman wordt een korte bijdrage gewijd in volgend GT nummer.

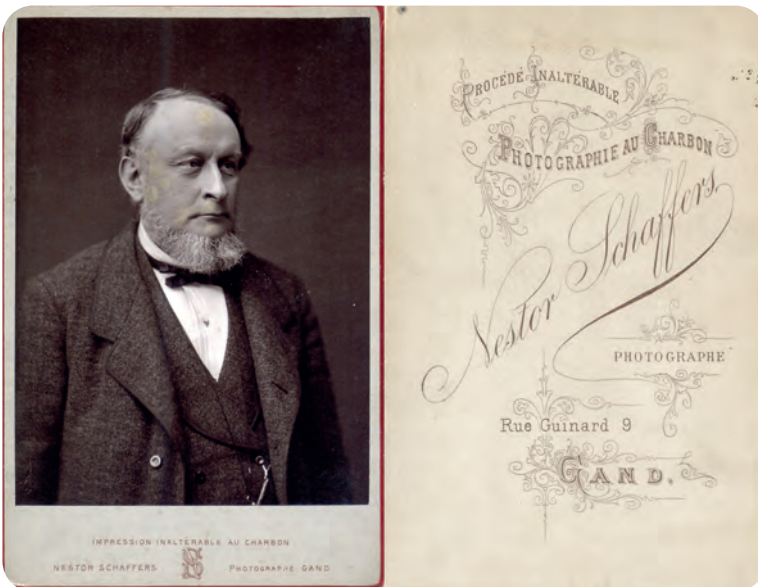
Afb. 1. Carte de visite. De periode dat Schaffers werkzaam was in de Onderstraat 22 te Gent. Sober interieur, eigen aan de foto's uit die tijd.

Afb. 2 en 3. Carte de visite. Geen adres maar met de initialen in reliëf.

Afb. 4 en 5. Carte de visite. Een sober interieur met effen achtergrond en een kolom, een stoel, soms een zetel. Nog altijd met de initialen in reliëf.

Afb. 6. Cabinetkaart in de techniek van carbonpapier.
Een prachtig portret van Gustave De Vylder.

Er zijn van Schaffers portretkaartjes bekend die ogenschijnlijk geen naam of adres vermelden, maar als men goed kijkt ziet men in de linkerbovenhoek een initiaal, eigenlijk twee: een S en in het midden een N. Hij had waarschijnlijk nog een voorraad kaarten liggen in die tijd heerste nog geen consumptiedrift: men gebruikte eerst de voorraad op.

Daar waar Edouard Renoz, diens weduwe en hijzelf in de Onderstraat nog gebruik maakten van albumine-zilverdruk voor de 'carte de visite' (ca 6 x 8,5cm), gebruikte Schaffers in een latere periode in de Walpoortbrugstraat het collodiumprocédé en de broomzilver-gelatineplaten, niet alleen voor de carte de visite, maar ook voor de 'cabinetkaarten' (ca. 10,8 x 16,4cm), die opkwamen vanaf ca 1870. Hij maakte voornamelijk portretten. Via zijn vriendschap met Désiré Van Monckhoven (1834-1882) en Gustave De Vylder (1824-1895), directeur van de Nijverheidsschool, was Schaffers een graag geziene portretmaker van professoren en wetenschapslui verbonden aan de universiteit. Hij fotografeerde ook af en toe landschappen en op een akte van 1866 staat hij zelfs vermeld als steendrukker, maar hij was vooral 'lichttekenaar': fotograaf.

In 1874 was Nestor Schaffers één van de oprichters van de Association belge de Photographie, naast d'Hoy, Waldack, Neyt e.a. (9) Hij bleef lid tot aan zijn overlijden. Hij was ook een intieme vriend van Désiré Van Monckhoven (1834-1882) en één van de eersten om de techniek te gebruiken van het carbonpapier, door Van Monckhoven gecommmercialiseerd vanaf 1875.

De afbeeldingen zijn gemaakt naar originelen uit de verzameling van de auteur

Noten

- 1 Ook letterlijk te nemen: Schaffers heeft altijd zijn vierde voornaam gebruikt. Waarom hij dat deed is niet duidelijk.
- 2 'Commissionaire': agent van een bedrijf of een bank.
- 3 Familysearch.org (<https://www.familysearch.org/>)
- 4 <https://www.kunstakademie-duesseldorf.de/>
- 5 https://de.wikipedia.org/wiki/Johann_Wilhelm_Schirmer
- 6 Revers de fortune. Van welke aard die waren staat niet vermeld in de publicatie van de Association belge de Photographie, Troisième série, vol. III, 23ième année, Bruxelles 1896, blz. 870. <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=hvd.fl11yv;view=1up;seq=7>
- 7 Rue du Pont Madou.
- 8 Archief Gent, Bouwvergunningen Gent 1796-1960 - Reeks G12 nr. 1873-12354.
- 9 Deze vereniging ontstond tegelijk in Brussel, Gent en Luik. Voor Gent onderzocht Gustave De Vylder in 1874 de mogelijkheden tot samenwerking tussen de verschillende beoefenaars van fotografie.